

Handläggare:
Per-Ove Mattsson
08 508 18 148

Till
Farsta stadsdelsnämnd
2014-12-16

Förändrad inriktning för Gullmarsplans beroendemottagning

Förslag till beslut

Stadsdelsnämnden godkänner förvaltningens redovisning och den fortsatta inriktningen av förändringsarbetet vid Gullmarsplans beroendemottagning.

Steinunn Á Håkansson
stadsdelsdirektör

Per-Ove Mattsson
avdelningschef

Sammanfattning

Beroendemottagningen Gullmarsplan är en verksamhet i samverkan mellan stadsdelsnämnderna Skarpnäck, Enskede-Årsta-Vantör och Farsta som funnits sedan 2006. Där ges stöd till olika målgrupper med missbruks- och beroendeproblem.

Personer som både har missbruksproblem och psykiatrisk sjukdom, så kallad samsjuklighet, har enbart i mindre omfattning kunnat erbjudas anpassade insatser vid beroendemottagningen. En arbetsgrupp har därför utarbetat ett förslag om en ny inriktning av arbetet vid mottagningen som innebär att ett antal utbildade case managers bildar ett särskilt team, kallat Samteamet, som ska arbeta med hög intensitet för att samordna, utreda och planera insatserna för målgruppen med samsjuklighet.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom avdelningen för socialtjänst i samverkan med motsvarande avdelningar inom stadsdelsförvaltningarna Skarpnäck och Enskede-Årsta-Vantör.

Ärendet

Stadsdelsförvaltningarnas öppenvård för missbrukare inom Skarpnäcks, Enskede-Årsta-Vantörs och Farsta stadsdelsområden har de senaste åren utökats, utvecklats och blivit en allt viktigare del av missbrukarvården.

En kartläggning som genomförts inom de tre stadsdelsförvaltningarnas vuxenenheter visar att mellan 50 och 75 procent av klienterna har en allvarlig psykisk störning i kombination med missbruk/beroende och en varaktig funktionsnedsättning, så kallad samsjuklighet. För denna målgrupp har öppenvården inte i tillräcklig omfattning kunnat erbjuda adekvata insatser.

All tillgänglig forskning och beprövad erfarenhet visar att det krävs ett nära samarbete mellan socialtjänst, beroendevård och psykiatrisk vård för att kunna erbjuda denna målgrupp en effektiv rehabilitering och behandling. Därtill krävs specialistkompetens gällande bemötande och för att samordna och planera insatserna.

Med anledning av detta har en arbetsgrupp, bestående av deltagare från stadsdelsförvaltningarna i sydost samt landstingets beroendevård och psykiatri, under 2014 haft i uppdrag att analysera och utreda hur målgruppen med samsjuklighet ska kunna erbjudas effektiva och anpassade insatser inom öppenvården.¹

Arbetsgruppens specifika uppdrag var att utreda hur den samverkan som finns vid Gullmarsplans beroendemottagning behöver förändras och utformas så att målgruppen med samsjuklighet i betydligt större omfattning än idag kan erbjudas vård och stöd. Nuvarande mottagning har trots den samverkan som funnits sedan 2006 mellan stadsdelsförvaltningarna, beroendevården och psykiatri, inte lyckats fånga in och erbjuda målgruppen med samsjuklighet kvalificerat stöd och vård.

¹ Att detta arbete inletts redovisades för Farsta stadsdelsnämnd den 13 mars i år, i ett svar på en skrivelse från socialdemokraterna, miljöpartiet och vänsterpartiet om att stärka beroendemottagningen vid Gullmarsplan.

Arbetsgruppen har efter utredning utarbetat ett förslag till ny inriktning för nuvarande beroendemottagningen vid Gullmarsplan. Förslaget har behandlats av styrgruppen för beroendemottagningen som består av ledningarna för stadsdelsförvaltningarna samt landstingets beroendevård och psykiatri. Styrgruppen är positiv till förslaget och ledningsgrupperna vid de tre stadsdelsförvaltningarna vill nu ha nämndernas stöd för att arbeta vidare med att implementera förslaget.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Arbetsgruppens förslag

Arbetsgruppens förslag till styrgruppen innebär att Gullmarsplans beroendemottagning får en ändrad inriktning och ändrat innehåll. Arbetsgruppen föreslår att mottagningen samtidigt byter namn till Samteamet.

Förslaget innebär att stadens socialtjänst, landstingets Psykiatri Södra Stockholm och företaget Capio Maria beroendevård i en organisatoriskt integrerad form ska samverka och erbjuda ett samordnat professionellt och effektivt samhällsstöd till personer med samsjuklighet.

Syftet är att utifrån en helhetssyn på individens behov utveckla kompletterande, integrerade insatser och därmed skapa en heltäckande sammanfogad vårdkedja som omfattar både landstingets och socialtjänstens insatser.

En viktig kompetens och för målgruppen anpassad resurs i verksamheten är att det kommer att finnas utbildade så kallade case managers (CM) från såväl socialtjänst och psykiatri som beroendevård. Case management är en specifik, för ändamålet utvecklad profession, som samordnar vården för personer med allvarliga psykiska funktionsnedsättningar för att de ska kunna leva ett så självständigt liv som möjligt.

Den nya inriktning som föreslås är influerad av den så kallade ACT-modellen (Assertive Community Treatment) som prövats på olika håll i landet med goda resultat. Modellen kan kort översättas till uppsökande integrerad samhällsbaserad behandling. Det är en mycket strikt vetenskapligt och evidensprövad modell som tar lång tid att implementera. Det långsiktiga målet är dock att implementera en sådan modell i verksamheten.

Till Samteamet och verksamheten knyts en så kallad Resursgrupp där det ingår psykiatriker från psykiatrin, beroendeläkare från beroendevården och biträdande enhetschefer från

stadsdelsförvaltningarna. Resursgruppen ska tillföra sakkunnig auktoritet och kompetens utifrån sina professioner och vara en länk till de olika samarbetspartners som står bakom Samteamet.

Gruppen ska också bistå Samteamets CM med konsultationsstöd samt vara den instans som gör bedömningar vid intaget av nya klienter från stadsdelsförvaltningarnas utredningsenheter, Capio Maria beroendecentrum på Södermalm och Psykiatri Södras olika verksamheter. Samtliga personer som remitteras från stadsdelsförvaltningarnas utredningsenheter och som erhåller insats av Samteamet, ska vara biståndsbedömda enligt socialtjänstlagen.

Deltagarna i Resursgruppen ska ha hög grad av beslutsmandat för att kunna främja att insatserna kommer igång snabbt och blir effektiva i det enskilda fallet.

Ett mycket viktigt arbetsverktyg för Samteamet kommer att vara att upprätta en samordnad individuell plan (SIP) enligt 2 kap 7 § socialtjänstlagen och 3 f § hälso- och sjukvårdslagen.

En ledningsgrupp med en representant från respektive samarbetspartner ska regelbundet följa upp att Samteamets arbete. Ledningsgruppen ansvarar även för att relevanta data avseende uppdrag och målgrupp tas fram, sammanställs och redovisas inför respektive huvudman.

Personalansvaret för de CM som arbetar i Samteamet åligger respektive samarbetspartner.

Arbetsgruppen har fått ytterligare deluppdrag av styrgruppen:

- Arbeta vidare med att mer i detalj utforma en gemensam plattform/överenskommelse rörande Samteamets form och innehåll.
- Ta fram ett förslag till samarbetsavtal mellan parterna som reglerar ansvar och det samarbete som ska genomsyra Samteamets organisation och arbetssätt.

Parallellt med arbetsgruppens arbete med att ta fram förslag om ny inriktning för verksamheten vid Gullmarsplans beroendemottagning pågår, på initiativ av de tre stadsdelsförvaltningarna och med finansiellt stöd från socialförvaltningen, även ett gemensamt projekt, ”Samutnyttjande av öppenvård sydost”.

Projektets syfte är att göra en översyn och utreda hur stadsdelsförvaltningarna i sydost ska kunna öka samutnyttjandet av den öppenvård som finns lokalt vid de tre förvaltningarna. Det finns fortsatt behov av att utveckla den öppna missbrukarvården, både kompetens- och utbudsmässigt. Det kan förverkligas om stadsdelsförvaltningarna kan få tillgång till varandras öppenvårdsinsatser i större utsträckning än idag.

En översyn av den gemensamma öppenvården är också viktig utifrån den föreslagna förändringen vid Gullmarsplans beroendemottagning och inrättandet av ett Samteam. Det måste finnas en fungerande samverkan mellan Samteamet och stadsdelsförvaltningarnas öppenvårdsinsatser och lokala utredningsverksamheter om en helhetssyn ska kunna genomsyra arbetet och vårdkedjorna ska kunna hålla ihop.

Förvaltningarna återkommer i början av 2015 med ett tjänsteutlåtande innehållande en beskrivning av hur en mer samutnyttjad öppenvård i sydost skulle kunna utformas och organiseras.

Den förändrade inriktningen vid mottagningen med fokus på gruppen med samsjuklighet innebär att övriga målgrupper kommer att erbjudas stöd och insatser genom vid andra verksamheter (se bilaga).

Ekonomiska konsekvenser för nämnden

Förändringen av innehållet och arbetet vid Gullmarsplans beroendemottagning görs inom ramen för befintliga resurser och kommer således inte att leda till ökade kostnader.

Stadsdelsnämnden föreslås godkänna redovisningen och den fortsatta inriktningen av förändringsarbetet vid Gullmarsplans beroendemottagning.

Bilaga

Verksamheter utöver mottagningen som stödjer och erbjuder behandling för missbrukare